

Projekt

z dnia 12 czerwca 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY PSZCZÓŁKI**

z dnia 2024 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na gminnej tablicy ogłoszeń.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

I. WSTĘP

Program został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i jest kontynuacją programów wspierania rodziny, realizowanych w gminie Pszczółki od 2012 r.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Art.18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką, a dziecko i rodzina wymagają wsparcia i szczególnej troski i ochrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko, a przede wszystkim wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych. Obowiązek systemowego wspierania rodziny przeżywającej trudności spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Jest to istotne zadanie dotyczące funkcjonowania rodziny oraz wypełniania przez nią ról i obowiązków.

Rodzina, pomimo zmian jakie zaszły w ciągu ostatnich dziesięcioleci, nadal jest najlepszym środowiskiem, w którym powinien wychowywać się człowiek w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

Rodziny dysfunkcyjne powodują potrzebę stałego monitoringu przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów szkolnych, kuratorów sądowych, policji oraz przedstawicieli innych instytucji. Praca z rodziną przeżywającą trudności powinna opierać się na współpracy z jej otoczeniem, krewnymi, ale też na zapewnieniu dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Niniejszy program zawiera propozycje pomocowe, które powinny wspierać rodzinę w prawidłowym wypełnianiu jej funkcji. Ma na celu zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różne trudności oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin.

II. PODSTAWA PRAWNA

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.);
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 424);
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151);
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałania narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939);
- 6) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1923);
- 7) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 609);
- 8) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pszczółki na lata 2021-2030 (uchwała nr XLVI/296/21 Rady Gminy Pszczółki z dnia 10 grudnia 2021 r.).

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Liczba mieszkańców gminy Pszczółki wg stanu na 31 grudzień 2023 r. wynosiła 10.252, natomiast na koniec 2022 r. - 10.082 osób (dane ewidencji ludności UG Pszczółki).

Na terenie gminy znajdują się instytucje takie jak: żłobek, przedszkola, szkoły podstawowe, biblioteka, ośrodek zdrowia, urząd gminy, ośrodek pomocy społecznej, posterunek policji, środowiskowy dom samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz warsztaty terapii zajęciowej.

Rozwiązywanie problemów społecznych w gminie Pszczółki to zadania, którymi zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach. Działania pracowników socjalnych i asystentów rodziny mają charakter interdyscyplinarny i prowadzone są we współpracy z Urzędem Gminy w Pszczółkach, Komendą Powiatową Policji w Pruszczu Gdańskim, służbą zdrowia, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim, Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami oświatowymi, sądem itp.

Opracowanie programu zostało poprzedzone analizą danych osób i rodzin korzystających ze świadczeń oraz z innych form wsparcia, realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach, które kształtują się następująco:

Lp.	Dane na koniec danego roku	Rok 2022	Rok 2023
1.	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną (wraz z pracą socjalną)	169	138
2.	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną	377	270
3.	Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej	115	65
4.	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej	275	146
5.	Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	481	445
6.	Liczba rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego	36	34
7.	Liczba rodzin pobierających dodatek mieszkaniowy	9	9
8.	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	10	13
9.	Liczba dzieci w rodzinach korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	24	28
10.	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	3	4
11.	Liczba dzieci umieszczonych w danym roku w pieczy zastępczej (w tym z poz. 10)	1	2
12.	Liczba rodzin, w których prowadzono procedurę „Niebieskiej Karty”	18	20
13.	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” - A	12	13

Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej

Lp.	Powód trudnej sytuacji materialnej	Rok 2022		Rok 2023	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	56	92	63	117
2.	Sieroctwo	0	0	0	0
3.	Bezdomność	6	6	4	4
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	33	7	37
	w tym potrzeba ochrony wielodzietności	5	27	6	32
5.	Bezrobocie	16	52	16	57
6.	Niepełnosprawność	56	79	57	79
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	49	74	53	75
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	9	40	4	15
9.	Przemoc domowa	1	3	0	0
10.	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
11.	Alkoholizm	18	21	19	20
12.	Narkomania	3	3	2	2
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	0	0
14.	Zdarzenia losowe	0	0	0	0
15.	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
16.	Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

IV. CELE PROGRAMU

Głównym celem „Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026” jest przywrócenie zdolności do właściwego wypełniania ról społecznych rodzinie będącej w kryzysie lub przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Cele szczegółowe:

- 1) Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) Ograniczanie ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej;
- 3) Stworzenie systemu wsparcia składającego się z instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz wspierania rodziny przeżywającej trudności w zakresie opieki i wychowania.

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

- 1) Zatrudnianie asystentów rodziny i kierowanie ich do rodzin przeżywających trudności;
- 2) Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, pedagogiczne, prawne, terapeuty uzależnień itp);
- 3) Zwiększenie dostępu do placówek wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze;
- 4) Tworzenie warunków do funkcjonowania rodzin wspierających;
- 5) Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi, kościołem, związkami wyznaniowymi i innymi podmiotami, w realizowaniu projektów służących wzmocnieniu rodzin przeżywających trudności i przywracaniu ich do prawidłowego wypełniania przez nich ról społecznych.

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

- 1) Działania nakierowane będą na rozeznanie sytuacji rodzin, w których stwierdzono problemy w wypełnianiu podstawowych ról społecznych;
- 2) Współdziałanie różnych instytucji, służb pomocy społecznej i innych podmiotów w zakresie wspierania rodziny;
- 3) Organizowanie skutecznej pomocy rodzinie przeżywającej trudności w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych;
- 4) Zabezpieczenie środków finansowych dla osiągnięcia założonych celów programu;

VII. ODBIORCY PROGRAMU

- 1) Rodziny będące w kryzysie lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, problemem uzależnień oraz te, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej;
- 2) Dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki i wsparcia;
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny.

VIII. METODY PRACY STOSOWANE PRZY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Pomoc asystenta rodziny i rodziny wspierającej;
- 2) Wsparcie finansowe, rzeczowe lub inne w zależności od potrzeb;
- 3) Praca socjalna świadczona przez pracowników socjalnych w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- 4) Poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, prawne, terapeuty uzależnień itp);
- 5) Udział przedstawicieli instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny w szkoleniach i superwizjach.

IX. PLANOWANE EFEKTY PROGRAMU

- 1) Zmniejszenie ilości dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 2) Rozeznanie sytuacji rodzin, w których zdiagnozowano problem niewydolności wychowawczej, celem wczesnego reagowania i wspierania rodziny;
- 3) Zwiększenie udziału środowiska lokalnego w organizowaniu pomocy rodzinie będącej w kryzysie;
- 4) Skuteczniejsza pomoc rodzinie poprzez działania m.in. asystenta rodziny i rodziny wspierającej;
- 5) Efektywniejsze wykorzystanie posiadanych środków finansowych i zasobów w tym zakresie;

- 6) Wzmocnienie kompetencji zawodowych i podnoszenie jakości świadczonych usług na rzecz rodziny.

X. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach przy współpracy:

- 1) Urzędu Gminy w Pszczółkach;
- 2) Gminnej Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Pszczółki;
- 3) Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Pszczółkach;
- 4) placówek oświatowych;
- 5) policji;
- 6) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim;
- 7) sądu i kuratorów;
- 8) organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych;
- 9) osób prywatnych.

XI. FINANSOWANIE PROGRAMU

- 1) budżet gminy;
- 2) dotacje z budżetu państwa;
- 3) dotacje ze środków unijnych;
- 4) sponsorzy.

XII. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring działań wynikających z realizacji programu będzie prowadzony na bieżąco. Do 31 marca każdego roku będzie składane Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji w roku poprzednim zadań z zakresu wspierania rodziny oraz ewentualne potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z programu.

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez GOPS od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. W wyniku ewaluacji i stwierdzeniu niekorzystnych tendencji wzrostowych liczby osób niewydolnych wychowawczo i liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, należy dokonywać zmian założeń programu lub metod pracy z rodzinami.

Dodatkowo, sporządzane będą również sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny, przekazywane Wojewodzie Pomorskiemu w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XIII. WSKAŹNIKI

- 1) Liczba rodzin objętych pomocą społeczną;
- 2) Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, w tym z pracy socjalnej i asystenta rodziny bądź rodziny wspierającej;
- 3) Liczba dzieci umieszczonych w danym roku w pieczy zastępczej;
- 4) Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
- 5) Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”;
- 6) Liczba funkcjonujących rodzin wspierających;
- 7) Liczba osób uczestniczących w szkoleniach adresowanych do pracowników zajmujących się pomocą na rzecz rodziny.

UZASADNIENIE

Na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej spoczywa obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obowiązek ten jest realizowany we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Do końca 2023 r. na terenie gminy Pszczółki realizowany był Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, przyjęty uchwałą nr XXXII/201/20 z dnia 29 grudnia 2020 r.

Zgodnie z przepisami, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Głównym założeniem programu jest m.in. rozszerzenie zakresu pomocy świadczonej rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze i zapewnienie im dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.